

**Oponentní posudek
na diplomovou práci Terezy Horákové
„Fair and Equitable Treatment and Legitimate Expectations in
Investment Disputes“**

Úvod

Autorka práce zvolila za téma své diplomové práce institut spravedlivého očekávání investora (Legitimate Expectations of an Investor).

Autorka uspořádala diplomovou práci, psanou ve výborné angličtině do čtyř základních kapitol a jedenácti podkapitol v rámci kapitoly dva až čtyři, vedle samostatných tezí v češtině, jak níže uvedeno. Téze v češtině vyjadřují vždy přiléhavý ekvivalent anglického textu v originálu. Práce obsahuje vedle úvodu práce (**Introduction** – str. 1 – 6) a závěru (**Conclusion** – str. 66 – 72) základní čtyři kapitoly, které nesou v souladu s jejich obsahem názvy: 1. **Legitimate expectations and their place in Investment Law** (str. 7 – 11), 2. **Roots of the concept of legitimate expectations** (str. 12 – 27), 3. **Legitimate expectations in cases of an indirect expropriation** (str. 28 – 34), 4. **Legitimate expectations in cases of violation of the Fair and Equitable Treatment standard** (str. 36 – 65) a práce má celkem 102 strany. Práce obsahuje i seznam zkratk (str. 73), seznam použité literatury a pramenů (str. 74 - 87), shrnutí (str. 88 - 89), shrnutí v angličtině (str. 90 – 91), samostatné teze v češtině (str. 92 až 101) a klíčová slova (str. 102).

Použité metody a způsob zpracování zvolené problematiky

Autorka práce vychází z velmi solidní analýzy relevantní literatury i široké škály arbitrážních rozhodnutí, jak je tento právní institut chápán v literatuře a využíván v praxi a vykládán v rozhodnutích arbitrážních tribunálů ad hoc i institucionálních, aby dospěla k syntéze, jaký význam má spravedlivé očekávání investora v investičním právu (Investment Law)“, mezinárodním ekonomickém právu, ergo v mezinárodním právu.

Hodnocení diplomové práce

Diplomová práce vychází z historického kontextu ochrany spravedlivého očekávání subjektu práva v právu vnitrostátním, zejména v oblasti správního práva. Srovnáním kontinentálního práva s anglosaským právním systémem, byť v omezeném rozsahu, autorka dospěla k názoru, že institut spravedlivého očekávání má kořeny v ochraně dobré víry, pocházející z ochrany dobré víry v systému německého vnitrostátního práva. Princip ochrany spravedlivého očekávání platí podle literatury za obecnou právní zásadu evropského práva, protože je „společná právním řádům všech členských států Evropské Unie“, navzdory nejednotnému chápání z hlediska národních právních řádů členských států a navzdory tomu, že Smlouva o Evropské Unii o tom mlčí. Autorka dospěla k závěru, že z hlediska národních právních řádů je

ochrana spravedlivého očekávání investora obecnou zásadou právní (a general principle of law) a že tento koncept je odůvodněn i v mezinárodním ekonomickém právu. Podrobným rozbořením praxe, včetně případů nepřímého vyvlastnění investice, a literatury (str. 28 – 44) dospěla k závěru, že rozhodovací arbitrážní praxe chápe ochranu spravedlivého očekávání investora jako součást režimu spravedlivého a rovného zacházení (FET) (str. 45) s tím, že institut ochrany spravedlivého a rovného zacházení, jehož je ochrana spravedlivého očekávání významným prvkem, nelze použít k ochraně zájmů investora samostatně.

Ve smyslu závěru práce (Conclusion) (str. 66 – 72), ve kterém autorka shrnuje a opakuje teze jednotlivých kapitol, se autorka přiklonila k závěru, podloženému zejména arbitrážní praxí, byť se všemi výhradami, že ochranu spravedlivého očekávání lze považovat za obecnou právní zásadu (a general principle of law) (viz str. 67, druhý odstavec shora). Je tak otázkou, zda lze považovat tento institut za zcela samostatný institut anebo zda je pouze součástí obecně platné zásady ochrany dobré víry, resp. spravedlivého a rovného zacházení (FET), když v práci autorka správně uvádí, že tento institut sám o sobě žádný právní nárok sám o sobě nezakládá.

Podle autorky práce lze spravedlivé očekávání chápat jako základní výkladové pravidlo k naplnění uvedeného standardu FET. Je také nejčastěji dovolávaným institutem v investičních sporech, i když jeho obsah je stále velmi vágní. Správně tak dospěla autorka k závěru, že FET není obecně závazným pravidlem mezinárodního práva a jde vždy jen o partikulární normu, navzdory interpretačnímu pokynu v rámci systému NAFTA a jeho chápání jako minimální standard ochrany. Platilo by tak, že pokud standard FET není ustáleným pravidlem, pak ani jeho výkladová součást nemá silnější postavení v systému práva.

Navzdory těmto rozporům autorka nakonec dovedla, že institut ochrany spravedlivého očekávání lze považovat za součást mezinárodního ekonomického práva, zejména ochrany investic, mající solidní kořeny v domácím i mezinárodním právu a setrvala na závěru, že jde o obecnou zásadu právní.

Ačkoli oponent diplomové práce považuje práci za výbornou a ve směru excerptce a užití pramenů za vynikající, nemůže se závěrem autorky souhlasit, se vším respektem k tomuto závěru, jak zřejmě i z obsahu práce vyplývá. Institut ochrany spravedlivého očekávání je jistě významným výkladovým pravidlem i ve smyslu čl. 38 Statutu ICJ, je součástí spravedlivého a rovného zacházení (FET), a i když je jistě široce využíváno při uplatňování nároků investorů z investic v hostitelském státě, není ani obecnou právní zásadou mezinárodního práva, ani obecně závaznou normou mezinárodního práva, tedy obyčejovým pravidlem mezinárodního práva, natož obecnou zásadou právní, která ovládá obecně zejména právo mezinárodních investic.

Spravedlivé očekávání jako součást zásady ochrany dobré víry musí stát a stojí v základech kontinentálního právního řádu jako právní princip, zůstává výkladovým pravidlem v rámci mezinárodního ekonomického práva.

Závěr

Protože posuzovaná diplomová práce zcela splňuje požadavky na diplomovou práci kladené, doporučuji práci k obhajobě.

V Praze dne 3. září 2015

JUDr. Vojtěch Trapl
oponent diplomové práce
katedra mezinárodního práva
Dr. Trapl a partner